

Jan Müller, skrifvar

uttaneftir

EF-mótstöðumaður:

Öll Norðurlond savnað í EF

Ein av teimum itarstu mótstöðumönnum av EF-límaskapi í Danmark, EF-tinglimur Jens-Peter Bonde, sær fegin, at hini Norðurlondini gerast limir í EF.

»Set fra Danmark vil en samtidig optagelse af alle nordiske lande i EF være en lettelser, fordi vi så igen vil skabe et forenet Norden«, skriver Bonde i seinasta nummarinum av blaðnum Notat, sum verður útgivið av fólkarráðsluni móti EF.

»Det (samlede Norden) vil ganske vist være inden for EF, men EF vil med mange nye medlemmer være noget helt andet end i dag«, visir Bonde á.

Hann leggur herðslu á, at Norðurlond — saman við Vesturtýskalandi, Hollandi og Danmark — fara at stímbra tann umhvørvismedvitandi partin av EF.

Bonde heldur eisini, at fyrimunir eru fyri danska landbúnaðarútlutningin til USA og Japan, tá hini Norðurlondini, Sveits og Eysturriki gerast limir í EF.

Men hann ívast um somu tíð, at núverandi limalondini í EF eru hugað fyrri at lata dyrnar upp til EF. Tey stíla heldur móti eini »afturlatnari Union«, sum eisini hevur felags her, heldur EF-tinglimur Jens-Peter Bonde.

Norðurlond dyrnar til Europa hjá baltisku londunum

Sjálvstýrisorslan í teimum trimum baltisku londunum Estlandi, Letlandi og Litauen fær alsamt meiri vind í seglini. Tá ST-áðalfundurinn varð settur í farnu viku, voru eisini umboð fyri Baltisku londini við. Miljum fundirnir í ST vóru samráðingar millum danska uttanríkisráðharran og uttanríkisráðharrar í Estlandi og Letlandi. Teir komu ásamt um at lata upp eina sendistovu í

Danmark. Utanríkisráðharrin í Estlandi er fegin um hesa avgerð og segði við tíðindamenn, at Norðurlond fara at verð portríð til Europa hjá teimum baltisku londunum.

Hesi londini eru eisini sinnað at fáa assosieringsavtalur við EF, men tað eru fyrst og fremst Norðurlond, sum hava teirra stóra áhuga í lötuni, ikki minst á mentanarøkinum.

Hóttir Ísrael

Kreppan í Gólfnum, sum í dag er vorðin ein verulig heimskreppa, verður meira álvarsom fyri hvønn dag, sum fer. Irakiski forsetin ætlar ikki at boyggja seg, hvørki so ella so. Hann hóttir nú við at gera álop á Ísrael og at leggja allan oljuútbúnaðin í Saudiarabía í oyði, um USA og onnur lond byrja eitt krígg móti Irak.

Ísraelar hava svarað Saddam Hussain aftur.

Teir eru tilreiðar at vísa einum tilikum álopi aftur. Og Saddam Hussain veit, hvat Ísrael er fott fyri hernaðarlaga, siga keldur í Ísrael.

Saudiarabar bera ikki ótta fyri oljuútbúnaðinum í Gólfnum. Teir siga, at hann nú er so væl vardur av eitt nú amerikanarum, at Irak fær rætt og slætt einki burtur úr at gera álop.

Týskaland eitt stórríki í morgin

Mikudagin tann 3. október halda tey »ólavsøku« í Týskalandi, sum tá fevnir um bæði tað, sum var Eysturtýskland og tað, sum var Vesturtýskland. Nú eitur tað bara Týskaland. Við hesi samanlegging, sum týskarar hava biðað so leingi eftir, verður samlaða fólkatalið í Týskalandi umleið 80 mill. Sostatt er Týskaland fólkarikasta landið í Europa.

Tað er eingin ivi um, at sameiningin er ein tann størsta hendingin í týskari søgu seinastu 45 árin. Bæði londini verða í morgin eitt og tað merkir, at Helmut Kohl verður samveldiskanslari í einum stórtýskum ríki.

Men longu í desember verður so val til týska ríkisdagin. Konservativ flokkurin og teir liberalu hava sitið við valdið í Vesturtýsklandi í skjótt 8 ár. Roknað verður við, at teir aftur fara at vinna komandi valið, men týski javnaðarflokkurin hevur eisini í hyggju at vinna. Flokkurin kjosaði sær í farnu viku tann rættliga orðsníða og framherjandi Oskar Lafontaine til kanslaraevni. Tað verður so hann, sum skal taka á seg torfuru uppgávuna tað er at vinna á teimum liberalu og teimum konservativu. Flokkarnir báðumegin núverandi markið eru nú farnir saman soleiðis, at teir liberalu,

teir konservativu og javnaðarmenninir i Eysturtýsklandi hava funnið sær sínar flokkar vestanfyri.

Tað verða so framvegis teir báðir Kohl og Genscher, sum fara at standa á odda í valstriðnum hjá samgongu flokkunum móti andstöðuni.

Tað hevur annars skapt nakað av rumbuli í Týskalandi, at samveldisdómstólin í Karlsruhe friggjadagin kom við einum úrskurði í málinum um valreglurnar til komandi val. Teir stóru flokkarnir ætlaðu at gera sær dælt av at 5% sperrumarkið, sum er galdandi í Vesturtýsklandi, uttan víðari skuldi galda fyri

teir nýggju veljararnar eystanfyri. Á tann hátt vildu teir útilokað fleiri av teimum smærru flokkunum og eitt nú kommunistunum í Eysturtýsklandi at hava nakran møguleika at koma í samveldistingið.

Nú hevur so samveldisdómstólin sagt, at tað ber ikki til uttan víðari at brúka verandi valreglur yvirfyri nýggja eysturtýska veljaraskaranum. Hetta stríðir ikki minst móti andanum í grundlógini, verður sagt.

Hetta merkir, at vallóg-in má broytast, skulu ikki teir smærru flokkarnir hava møguleika at sleppa inn í samveldistingið við einum veljaraskara, sum er niðanfyrir 5%.

Franskt uppskot hugar Hussain

Síðani ST-trygdarráðið samtykti at seta í verk loftblokadu móti Irak, hevur irakiski forsetin hildið eina drúgva røðu til allar muslimar. Hetta hendi í sambandi við føðingardag Allah sunnudagin.

Saddam Hussain visti í røðuni síni fyrri fyrstu ferð tekin til, at hann eisini ynskir eina samráðingarloysn heldur enn eina hernaðarlaga. Hann segði seg dáma væl tað uppskotið, sum franskir forsetin Mitteran var komin við á aðalfundinum hjá ST í farnu viku. Hetta uppskot bar m.a. í sær, at allur spurningurin um stóðuna hjá Kuwait skuldi tengjast saman við eini altjóða ráðstevnu, har so eisini spurningurin um stóðuna hjá palestinarum í hersestu okjuni í Gaza og á Vestara árabakka verða tikin við. Franski forsetin hevur eisini í sínum uppskoti við, at irakarar skulu taka seg aftur

úr Kuwait og at val verður hildið í landinum. Somuleiðis skulu allir fremmandir hermenn taka seg úr Miðeystri.

Saddam Hussain nevndi einki um egnu her-tøkuna av Kuwait. Tvørturímóti hevur hann aftur

og aftur vítt á, at tað gjørdi hann eisini í hesi taluni, at Kuwait er ikki til longur, tað er ein partur av Irak.

Saddam Hussain helt tó fyrri, at ymiskt í franska uppskotinum var gott og avgjørt vert at hyggja

nærri at.

Viðmerkingarnar frá amerikanarum og bretum til røðu Hussains eru, at soleingi hann ikki vil tosa um afturtøku av egnum hermonnum í Kuwait er einki at samráðast um yvirhøvar.

Privatiseringin tekur dik á seg

Í Danmark hevur privatiseringin av álvara tikið dik á seg. Í farnu viku varð størsta privatiseringin í Danmark hesi seinastu árin gjørd, tá almenna tryggingarfelagið Statanstalten varð selt til privata tryggingarfelagið Baltica fyrri góðar 3 mia. kr. Hoast umboðini hjá javnaðarflokkinum og SF í fíggjarnevndini royndu

at forða søluni, so varð stórir meiriluti fyrri at selja almenna tryggingarfelagið. Og so bleiv.

Danski fíggjarmálaráðharrin sigur, at privatiseringin av almennum fyrirkøsum fer at halda fram. Hon fer at koma sum tjóvur á nátt, segði hann við eitt av blaðunum og verður hetta gjørt fyrri at fáa sum mest burtur úr

søluni og fyrri at tað skal nerva starvsfólkið sum minst.

Áðrar stórar fyrirkøur, sum verða nevndar í sambandi við privatisering, er SAS. Tað verður eisini nógv tosað og skrivað um at privatisera part av heilsuøktini, eitt nú sjúkrabúðini. Men hesum er ikki meiriluti fyrri í fólkatinginum í dag. Royndirnar við privatisjúkrabúðum er bæði góðar og ringar, vilja dansk bløð vera við.